

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

Hướng dẫn hoạt động chuyên môn Môn Địa lí cấp THPT năm học 2023 – 2024

Triển khai nhiệm vụ năm học 2023 – 2024, Sở Giáo dục và Đào tạo (GDĐT) hướng dẫn chuyên môn môn Địa lí cấp THPT một số nội dung sau:

1. Nhiệm vụ trọng tâm

- Triển khai thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông 2018 (CTGDPT 2018) đối với lớp 10 và lớp 11; tiếp tục thực hiện CTGDPT 2006 đối với lớp 12, bảo đảm thực hiện và hoàn thành chương trình năm học; củng cố và nâng cao chất lượng giáo dục cấp THPT.

- Đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá theo định hướng phát triển năng lực học sinh; triển khai ứng dụng công nghệ số trong dạy và học môn Địa lí.

- Tăng cường các giải pháp nâng cao kết quả môn Địa lí trong kì thi tốt nghiệp THPT năm 2024.

2. Nhiệm vụ cụ thể

2.1. Xây dựng và thực hiện kế hoạch dạy học

a) Đối với lớp 10, 11

Căn cứ Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ GDĐT về việc ban hành CTGDPT; Công văn số 5512/BGDĐT-GDTrH ngày 18/12/2020 của Bộ GDĐT về việc xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục của nhà trường; Quyết định số 4050/QĐ-UBND ngày 11/8/2023 của UBND thành phố Hà Nội ban hành Khung kế hoạch thời gian năm học 2023-2024 trên địa bàn thành phố Hà Nội; Công văn số 3899/BGDĐT-GDTrH ngày 03/8/2023 của Bộ GDĐT về việc hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục trung học năm học 2023 - 2024, tổ chuyên môn xây dựng kế hoạch dạy học môn Địa lí đảm bảo thực hiện chương trình linh hoạt, phù hợp với điều kiện cụ thể của địa phương và nhà trường. Trong quá trình xây dựng và thực hiện cần chú ý một số nội dung sau:

- Thời lượng thực hiện chương trình là 105 tiết (gồm 70 tiết dành cho các kiến thức cốt lõi và 35 tiết dành cho các chuyên đề học tập), dạy trong 35 tuần. Các mạch nội dung trong Chương trình Địa lí 10,11 dự kiến được phân phối theo tỉ lệ sau:

TT	Nội dung	Tỉ lệ (%)	Số tiết
Lớp 10	Các kiến thức cốt lõi		
	- Một số vấn đề chung	6%	4
	- Địa lí tự nhiên đại cương	42%	29
	- Địa lí kinh tế xã hội đại cương	42%	29
	- Đánh giá định kì	10%	8
	Các chuyên đề học tập		
	- Biến đổi khí hậu		10
	- Đô thị hóa		15
	- Phương pháp viết báo cáo địa lí		10

Lớp 11	Các kiến thức cốt lõi		
	- Một số vấn đề về kinh tế – xã hội thế giới - Địa lí khu vực và quốc gia - Đánh giá định kì	10% 80% 10%	7 55 8
	Các chuyên đề học tập		
	- Một số vấn đề về khu vực Đông Nam Á - Một số vấn đề về du lịch thế giới - Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư (4.0)		15 10 10

- Căn cứ vào điều kiện đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, các trường xây dựng kế hoạch dạy học môn Địa lí đảm bảo phát huy tính chủ động, sáng tạo của tổ chuyên môn và giáo viên trong việc thực hiện chương trình, đảm bảo khai thác, sử dụng hiệu quả cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, thực hiện đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá theo yêu cầu phát triển phẩm chất, năng lực học sinh.

- Trong quá trình tổ chức thực hiện, tổ chuyên môn cần tăng cường sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học, tổ chức hội thảo, tọa đàm trao đổi về tổ chức dạy học theo Chương trình GDPT 2018; đánh giá, rút kinh nghiệm trong quá trình dạy học và điều chỉnh kịp thời kế hoạch dạy học phù hợp với thực tế tại cơ sở giáo dục.

b) Đối với lớp 12

- Tiếp tục xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch theo hướng dẫn tại Công văn số 3280/BGDĐT-GDTrH ngày 27/8/2020 của Bộ GDĐT và Công văn số 2786/SGDĐT-GDPT ngày 03/9/2020 của Sở GDĐT về việc hướng dẫn điều chỉnh nội dung dạy học cấp trung học.

- Căn cứ điều kiện thực tiễn của nhà trường, tổ chuyên môn xây dựng kế hoạch ôn tập thi tốt nghiệp đảm bảo chất lượng, hiệu quả.

c) Đối với môn chuyên trong các trường THPT chuyên, trường THPT có lớp chuyên

Căn cứ khung kế hoạch thời gian thực hiện chương trình trong năm học xây dựng kế hoạch dạy học theo hướng dẫn tại Công văn số 4171/BGDĐT-GDTrH ngày 26/8/2022 về việc hướng dẫn nội dung dạy học các môn chuyên cấp THPT.

2.2. Xây dựng kế hoạch bài dạy môn Địa lí (Giáo án)

- Xây dựng kế hoạch bài dạy đảm các yêu cầu về phương pháp dạy học, kỹ thuật dạy học, thiết bị dạy học và học liệu, phương án kiểm tra, đánh giá trong quá trình dạy học theo Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014.

- Xác định rõ kiến thức trọng tâm, cốt lõi cần đạt, các kỹ năng trọng tâm cần hình thành cho học sinh trong mỗi bài dạy.

- Xây dựng kế hoạch bài dạy theo hướng phát huy tính chủ động, tích cực, tự học của học sinh thông qua thiết kế tiến trình dạy học thành các hoạt động học để thực hiện cả ở trên lớp và ngoài lớp học (Gợi ý các bước: Khởi động/Trải nghiệm/ Tạo tình huống xuất phát - Hình thành kiến thức - Thực hành/Luyện tập - Vận dụng - Mở rộng/Hướng dẫn tự học).

- Việc xây dựng kế hoạch bài dạy đảm bảo đủ thời gian để học sinh được luyện tập, củng cố kiến thức, kỹ năng phù hợp với yêu cầu cần đạt của mỗi bài học.

- Đẩy mạnh việc vận dụng dạy học giải quyết vấn đề, các phương pháp thực hành trong bộ môn; tăng cường liên hệ thực tiễn.

- Sử dụng kết hợp nhiều phương pháp phù hợp với bài dạy và đối tượng học sinh, tăng cường sử dụng thiết bị dạy học môn Địa lí: bản đồ, Atlas, tập bản đồ địa lí, tranh ảnh, mô hình, các phần mềm dạy học, video clip; các thư viện số (digital) chứa các kho tư liệu dạy học địa lí, tài liệu, tư liệu (niên giám thống kê, số liệu kinh tế xã hội).... Để sử dụng có hiệu quả các phương tiện dạy học môn Địa lí, trong quá trình dạy học giáo viên cần tổ chức, hướng dẫn, tạo điều kiện để học sinh biết tìm tòi, khám phá, khai thác và chiếm lĩnh kiến thức từ các phương tiện dạy học; qua đó, học sinh vừa có được kiến thức, vừa được rèn luyện các kỹ năng địa lí và biết cách thức vận dụng kiến thức địa lí vào thực tiễn. Đặc biệt trong quá trình tổ chức dạy học Địa lí lớp 12, giáo viên cần chú ý hướng dẫn học sinh khai thác Atlas Địa lí Việt Nam với các dạng câu hỏi khác nhau để học sinh sử dụng hiệu quả Atlas trong việc tiếp thu kiến thức cũng như làm các bài kiểm tra, bài thi môn Địa lí.

- Đa dạng hóa các hình thức dạy học, ngoài dạy học ở trên lớp cần chú ý các hình thức dạy học ngoài thực địa, phòng thực hành Địa lí hoặc các hoạt động ngoại khóa, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, nghiên cứu khoa học của học sinh; sử dụng linh hoạt các hình thức dạy học trên cơ sở ứng dụng công nghệ thông tin dạy học Địa lí, xây dựng các bài giảng e- learning.

2.3. Về kiểm tra, đánh giá

Việc đánh giá, xếp loại học sinh lớp 10,11 thực hiện theo quy định Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT ngày 20/7/2021 của Bộ GDĐT; Các lớp 12 thực hiện theo quy định tại Thông tư số 26/2020/TT-BGDĐT ngày 31/8/2020 của Bộ trưởng Bộ GDĐT về việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy chế đánh giá xếp loại HS THCS và THPT ban hành kèm theo Thông tư số 58/2011/TT-BGDĐT ngày 12/12/2011

Tổ/nhóm chuyên môn xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn Địa lí của HS phù hợp với kế hoạch giáo dục môn học, hoạt động giáo dục của nhà trường theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực của HS. Không kiểm tra, đánh giá vượt quá yêu cầu cần đạt của chương trình GDPT;

Thực hiện có hiệu quả các hình thức, phương pháp kiểm tra đánh giá trong đánh giá thường xuyên và đánh giá định kỳ. Đối với các bài kiểm tra đánh giá định kỳ (trên giấy hoặc trên máy tính) đánh giá bằng điểm số, việc xây dựng ma trận, đặc tả của đề kiểm tra cần phối hợp theo tỉ lệ phù hợp giữa câu hỏi trắc nghiệm và câu hỏi tự luận theo mức độ cần đạt của chương trình môn Địa lí. Khuyến khích các tổ nhóm chuyên môn xây dựng ngân hàng câu hỏi, ngân hàng đề kiểm tra.

2.4. Nâng cao chất lượng các hoạt động chuyên môn

Nâng cao hiệu quả hoạt động của tổ/nhóm thực hiện theo Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014 của Bộ Giáo dục và Đào tạo

- Sinh hoạt của tổ/nhóm chuyên môn tránh hình thức, giảm các thủ tục hành chính; tập trung nghiên cứu bài học; xây dựng chủ đề dạy học; tọa đàm trao đổi về tổ chức dạy học theo Chương trình GDPT 2018; tổ/nhóm chuyên môn thống nhất những

nội dung kiến thức trọng tâm cơ bản của từng chương, từng bài, thống nhất các giáo án dự giờ, thao giảng, hướng dẫn học sinh ôn tập ...

- Việc dự giờ, thăm lớp của giáo viên được thực hiện theo kế hoạch sinh hoạt chuyên môn của tổ/nhóm chuyên môn và không đánh giá bài dạy trong sinh hoạt chuyên môn thường xuyên. Việc dự giờ không chỉ nhận xét giáo viên mà chủ yếu thông qua việc quan sát, nhận xét hoạt động học tập của HS để từ đó điều chỉnh việc tổ chức dạy học của giáo viên. Rút kinh nghiệm giờ dạy dựa trên phân tích hoạt động học của HS theo các bước sau:

+ Mô tả hành động (đọc, nghe, viết, nói, làm) của HS trong hoạt động học (làm minh chứng để tiến hành bước 2 và bước 3).

+ Đánh giá kết quả hoạt động của HS (những gì HS đã học được, chưa học được).

+ Phân tích nguyên nhân những gì HS đã học được, chưa học được.

+ Đưa ra biện pháp khắc phục hạn chế, hoàn thiện kế hoạch dạy học.

- Trong năm học, mỗi cụm trường THPT thực hiện 01 chuyên đề sinh hoạt chuyên môn. Nội dung chuyên đề năm học 2023 -2024 tập trung vào việc đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học môn Địa lí đáp ứng yêu cầu chương trình GDPT 2018.

- Tích cực chuẩn bị triển khai thực hiện chương trình mới:

+ Tổ trưởng, tổ phó chuyên môn tổ chức cho giáo viên nghiên cứu, thảo luận, đánh giá, lựa chọn SGK lớp 12 theo các quy định tại Thông tư số 25/2020/TT-BGDĐT ngày 26/8/2020 của Bộ GDĐT về việc quy định việc lựa chọn sách SGK trong cơ sở giáo dục phổ thông.

+ Chủ động nghiên cứu chương trình môn học, nắm được những yêu cầu cần đạt về phẩm chất, năng lực chung, năng lực đặc thù môn Địa lí cũng như nội dung cốt lõi, và yêu cầu cần đạt ở các lớp nhất để chuẩn bị sẵn sàng về chuyên môn cho việc giảng dạy chương trình, SGK mới.

Trên đây là một số hướng dẫn cụ thể về hoạt động chuyên môn trong năm học 2023 - 2024. Các trường THPT vận dụng có sáng tạo, phù hợp với điều kiện thực tiễn của đơn vị.